

**Instructies voor het
gebruik van
adalimumab-Humira®**

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
2	Wie is geschikt voor deze therapie	1
3	Voor het starten met de behandeling.....	1
4	Starten met adalimumab-Humira®	2
5	Toediening	2
6	Effectiviteit.....	3
7	Bijwerkingen op korte termijn.....	3
8	Bijwerkingen op lange termijn	4
9	Zwangerschap/borstvoeding.....	4
10	Vaccinatie	5
11	Operatie/tandheelkundige ingrepen	5
12	Controlebezoeken	5
13	Vragenlijst vooraf aan elke toediening	6
14	Afspraken	7
15	Tot slot.....	7
16	Ruimte voor vragen	8
16	Patiëntenverklaring.....	9

1 Inleiding

In overleg met uw dermatoloog heeft u besloten te starten met adalimumab-Humira® voor de behandeling van psoriasis. Adalimumab-Humira® is een in het laboratorium vervaardigd eiwit welke TNF- α blokkeert. Bij psoriasis is sprake van een teveel van het eiwit TNF- α . Adalimumab-Humira® vermindert het teveel van dit eiwit. Dit geneesmiddel onderdrukt de natuurlijke afweer en remt zo psoriasis af.

In deze folder leest u wat u moet weten over de behandeling met het medicijn adalimumab-Humira®. Het vervangt niet de bijsluiter die bij dit medicijn hoort. Lees de bijsluiter vóór gebruik van het middel goed door en raadpleeg bij eventuele vragen of problemen de poli dermatologie of uw huisarts.

2 Wie is geschikt voor deze therapie

Wanneer psoriasis hardnekkig en uitgebreid is. Behandeling met medicatie is dan vaak noodzakelijk. In eerste instantie wordt dan vaak gekozen voor een behandeling met ciclosporine-Neoral® of methotrexaat. Wanneer deze geneesmiddelen geen oplossing bieden kan voor adalimumab-Humira® gekozen worden. Adalimumab-Humira® wordt **niet** gegeven aan kinderen, zwangeren en vrouwen die borstvoeding geven.

3 Voor het starten met de behandeling

Belangrijk is dat u de behandelend dermatoloog/nurse practitioner op de hoogte stelt van mogelijke infecties (lokaal (bijv. zweer op uw been) of in het gehele lichaam (bijv. griep)), steeds terugkerende infecties, neurologische aandoeningen (bijv. multiple sclerose), hartklachten of besmetting met TBC in het verleden.

Voor het gebruik van dit medicijn moet uitgesloten worden of er belangrijke afwijkingen aan uw longen zijn en of u TBC contacten heeft (gehad). Hiervoor

krijgt u een verwijzing naar de longarts. Er zal een longfoto en een Mantoux onderzoek uitgevoerd worden. Bij een Mantoux onderzoek wordt vloeistof in de huid geïnjecteerd en na drie dagen wordt bekeken of er een reactie is. De longarts zal aan de hand van deze onderzoeken advies geven of u kunt starten met adalimumab-Humira®.

Wanneer u hartklachten heeft (gehad) zal u eventueel ook doorverwezen worden naar de cardioloog. Er zal dan een echo van het hart gemaakt worden. Dit om uit te sluiten of er sprake is van hartfalen.

4 Starten met adalimumab-Humira®

Wanneer de longarts en eventueel de cardioloog toestemming gegeven hebben voor het starten van adalimumab-Humira® komt u terug op de polikliniek dermatologie. Samen met u worden de benodigde formulieren ingevuld die nodig zijn ter vergoeding van dit medicijn.

5 Toediening

Wanneer u start met adalimumab-Humira® zal de firma HUMIRACARE telefonisch contact met u opnemen voor de levering van de injectiepenen. U dient deze in de koelkast te bewaren.

Adalimumab-Humira® wordt eenmaal per twee weken via onderhuidse injecties gegeven. De startdosering is 80 mg. Vervolgens is de gebruikelijke dosering 40 mg per twee weken. De injectie wordt door u zelf toegediend of eventueel een naaste. Wanneer u start met het injecteren ontvangt instructies en begeleiding van een verpleegkundige van de firma HUMIRACARE. Deze verpleegkundige geeft u ondersteuning zo lang dit nodig is en komt hiervoor bij u thuis.

6 Effectiviteit

Effecten van adalimumab-Humira® kunnen al binnen één tot twee weken merkbaar zijn. Er zijn ook patiënten bij wie de behandeling pas later effect heeft.

7 Bijwerkingen op korte termijn

De meest voorkomende bijwerkingen zijn jeuk, gevoeligheid, roodheid en/of pijn rondom injectieplaats. Als deze reactie niet vanzelf binnen enkele dagen verdwijnt of juist erger wordt, neem dan contact op met uw huisarts / poli dermatologie. Over het algemeen komen deze reacties na de eerste maand van de behandeling minder voor.

Bijwerkingen die zelden voorkomen zijn o.a. zenuwaandoeningen en hartproblemen. Neem daarom contact op met uw huisarts / poli dermatologie wanneer u de volgende klachten ontwikkelt:

- Moeilijkheden met lopen.
- Afname van het gevoel of tintelingen in de ledematen.
- Wazig zien en/of oogpijn.
- Kortademigheid.
- Gezwollen enkels.

Daarnaast heeft u door het gebruik van dit medicijn verhoogde kans op bacteriële- en virale infecties. Hierbij kunt u bijvoorbeeld denken aan een blaasontsteking, longontsteking of forse griep. **De toediening van adalimumab-Humira® moet tijdelijk worden gestaakt wanneer er sprake is van een infectie. Het mag pas weer gestart worden wanneer de infectie volledig is verdwenen.**

Andere mogelijke bijwerkingen:

- Misselijkheid, diarree.
- Hoofdpijn, duizeligheid.

- Keelpijn, hoesten, loopneus.
- Bloedarmoede.
- Bronchitis, longontsteking.
- Blauwe plekken, bloedingen.
- Overige infecties.

Als er bijwerkingen optreden neem dan contact op met uw huisarts of de polikliniek dermatologie. Voor dringende hulp buiten kantooruren kunt u contact opnemen met de Centrale Huisartsenpost in uw regio.

8 Bijwerkingen op lange termijn

Van langere behandeling met adalimumab-Humira® is onbekend of andere bijwerkingen optreden en of deze al dan niet ernstig zijn. De mogelijkheid bestaat dat de afweer tegen infecties en tumoren wordt aangetast. Langdurige behandeling met adalimumab-Humira® kan het risico van het ontstaan van neoplasmata (=nieuwvormingen, hiermee wordt bedoeld goed- en/of kwaadaardige tumoren) vergroten.

Bij mensen met COPD of zware rokers is deze kans extra vergroot. Geadviseerd wordt aan rokers om te stoppen met roken.

9 Zwangerschap/borstvoeding

Vrouwen mogen tijdens het gebruik van adalimumab-Humira® niet zwanger raken. Adequate anticonceptie is daarom belangrijk. Bij een zwangerschapswens is overleg met uw dermatoloog/nurse practitioner gewenst. Alvorens zwanger te worden moet u minimaal 5 maanden gestopt zijn met adalimumab-Humira®. Dit geldt ook voor mannen.

Geen borstvoeding geven tot minimaal vijf maanden na behandeling met adalimumab-Humira®.

10 Vaccinatie

Sommige vaccinaties (levend vaccin) mogen niet gegeven worden gelijktijdig met het gebruik van adalimumab-Humira®. Geef daarom duidelijk aan dat u adalimumab-Humira® gebruikt als u vaccinaties moet krijgen. De griepvaccinatie is toegestaan en mogelijk effectief.

11 Operatie/tandheelkundige ingrepen

Indien u een operatie moet ondergaan, moet adalimumab-Humira® tijdig voor de operatie worden gestopt. Overleg dit met de arts die u gaat opereren of de poli dermatologie. Wanneer de operatiewond genezen is kan adalimumab-Humira® weer worden hervat.

Bij tandheelkundige ingrepen, waarbij gepland operatief ingrijpen plaatsvindt (bijv. implantaten of extracties tanden/kiezen) moet adalimumab-Humira® ook tijdig voor de ingreep worden gestopt. Stel de kaakchirurg/tandarts daarom goed op de hoogte van uw medicatiegebruik. Bij spoedingrepen (bijv. wortelkanaalbehandelingen of infecties) moet adalimumab-Humira® zo snel mogelijk worden gestopt en een behandeling met antibiotica wordt geadviseerd. Dit alles gaat in overleg met desbetreffend behandeld arts/tandarts.

12 Controlebezoeken

Nadat u gestart bent met adalimumab-Humira® komt u elke 6 weken terug op de polikliniek dermatologie voor controle. De controle vindt plaats bij de dermatoloog of nurse practitioner. Tevens zal er dan bloedonderzoek plaatsvinden. Belangrijk is dat u deze afspraken opvolgt. Hierdoor wordt de effectiviteit en veiligheid van dit medicijn gecontroleerd.

13 Vragenlijst vooraf aan elke toediening

Vooraf aan elke toediening moet u nagaan of u geen tekenen van een infectie vertoont of andere risicofactoren. Dat kan aan de hand van de volgende vragen:

Heeft u de afgelopen dagen koorts gehad?	Ja/nee
Heeft u de afgelopen dagen keelpijn gehad?	Ja/nee
Heeft u de afgelopen dagen diarree gehad?	Ja/nee
Heeft u huidinfecties zoals steenpuisten of wonden?	Ja/nee
Heeft u benauwdheidsklachten of moet u vaak hoesten?	Ja/nee
Heeft u pijn bij het plassen?	Ja/nee
Bent u op dit moment erg verkouden?	Ja/nee
Heeft u onlangs antibiotica gebruikt?	Ja/nee
Bent u gestart met nieuwe medicatie waarvan u niet weet of dit samen kan gaan naast adalimumab-Humira®	Ja/nee
Bent u de afgelopen dagen kortademig en heeft u last van gezwollen enkels?	Ja/nee
Bestaat de kans dat u binnenkort opgenomen wordt voor een operatie?	Ja/nee
Heeft u de afgelopen dagen contact gehad met TBC-patiënten?	Ja/nee
Heeft u bijwerkingen ondervonden van de behandeling?	Ja/nee

Wanneer u één van deze vragen met “ja” heeft beantwoord wacht dan met het toedienen van adalimumab-Humira® en overleg eerst met uw huisarts of neem contact op met de poli dermatologie. Dit om na te gaan of u door kunt gaan met de behandeling.

14 Afspraken

Datum afspraak longarts:

.....

Datum afspraak cardioloog:

.....

Datum afspraak dermatologie:

.....

15 Tot slot

Bij vragen kunt u contact opnemen met: Ziekenhuis Tjongerschans
Poli dermatologie, telefoonnummer **0513 685 380**

16 Ruimte voor vragen

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

20-10-2015/9681869

16 Patiëntenverklaring

Het is van belang dat u onderstaande patiëntenverklaring ingevuld inlevert bij uw dermatoloog/nurse practitioner (=gespecialiseerd verpleegkundige).

Patiëntenverklaring adalimumab-Humira®

Ondergetekende stemt in voor een behandeling met naast adalimumab-Humira®, nadat hij/zij kennis heeft genomen van mondelinge en schriftelijke informatie over therapie met adalimumab-Humira® bij psoriasis. Ondergetekende is op de hoogte dat bijwerkingen van adalimumab-Humira® op lange termijn (jaren) onbekend zijn. De mogelijkheid bestaat dat de afweer tegen infecties en maligniteiten wordt aangetast. Langdurige behandeling met adalimumab-Humira® kan het risico van het ontstaan van neoplasmata (=nieuwvormingen) hiermee wordt bedoeld goed- en/of kwaadaardige tumoren) vergroten.

Datum:.....

Naam:.....

Geboortedatum: .....

Handtekening: .....

